

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

V. ÉVFOLYAM

1931. MÁJUS 1 - 15.

9.-10. SZÁM.

Az egyház szociális munkája.*

Írta: Dr. Makka Sándor püspök.

1. A szociális kérdés a mai világban és a mostani beállításban olyan mezőt ölel fel, amelynek a tárgyalásánál bizonyos korlátozásokat kell tennünk. Én is csak szempontokat akarok adni. Mivel a társadalmi kérdés alatt az egyházban is nagyon sok mindent értenek, az egyház szociális problémájánál is korlátozásokat kell tennünk. Ennek a kérdésnek egyik nagy ága, amely már belemegy az egyház és államok életébe, az a hatalmas osztályharc, amely a tőkés és a munkás között folyik. A szocializmus mint szociáldemokrácia feladatául tűzte ki, hogy az elnyomott és kiszármányolt munkásosztály érdekeit megvédelmezze a tőkés osztállyal szemben. Ennek egy túlzó következménye a kommunizmus, mely egy megfordított osztályuralmat alakított ki.

Szűkebb értelemben a társadalmi kérdés alatt azt kell értenünk, hogy milyen módon lehet a társadalmi életet biztosabbá és harmonikusabbá tenni. — Ide tartoznak azok az intézmények, amelyek ezt az egyensúlyt biztosítani kívánják, (szegény-, árva-, beteg-ügy), ide tartozik a harc a szociális bűnök ellen, amelyek a társadalom egyes rétegeit nagy mértékben pusztítják (alkoholizmus, vérbaj).

A társadalmi kérdésbe sok mindennapi probléma torkollik bele. Az a kérdés, hogy a keresztyén egyház általában milyen mértékben foglalkozott ezzel a kérdéssel, hogy mi az egyház hivatása az osztályharc, a gazdasági javak igazságos megosztása, az emberi jogok lehetséges érvényesítése, az emberek anyagi és lelki existenciájának biztosítása, a közjólétre vonatkozó berendez-

* A kolozsvári presbiterium 1931. évi február hó 27-iki konferenciáján tartott előadás. Gyorsírói jegyzetek alapján.

kedések, (szegény-, beteg-, árvaügy) s a társadalmi problémát alkotó más nagy közügyek elrendezésében és megoldásában?

Eltekintve attól, hogy a történelem folyamán az egyház milyen módon rendezkedett be ezekre, nekünk az evangéliumot kell tekintetbe vennünk, mert az egyháznak egyetlen fundamentuma, mely a hivatását előírja: az evangélium. Annyiban végzi az egyház a maga munkáját, amennyiben az evangélium által követelt munkát végzi. Ha így nézzük a dolgot, azt találjuk, hogy az evangéliumban nincsenek szociális kérdések. Az evangélium nem állítja be az osztályharc kérdését, nem ad utasításokat arra nézve, hogy az emberi társadalmat hogyan kell berendezni. Az evangélium nem arról szól, hogy milyen ideális társadalmi rendet lehet megteremteni, s mi ennek a módja, sem társadalmi intézmények alapítására való utasítások nem foglaltatnak benne. Mert a mi Urunk Jézus-Krisztus az egyes emberhez szól és arra fekteti a súlyt, hogy az egyes ember ismerje, hordozza a felelősséget, hogy térjen meg és legyen Isten gyermeke. Ezen fordul meg az egész kérdés. Nem az a fő, hogy jobb sorsba kerüljenek a szegények, vagy a betegek, hogy a hatalmasak és rabszolgák viszonya jogi elrendezést nyerjen, hanem hogy a rabszolga mint rabszolga, az úr mint úr, a szegény mint szegény legyen Isten gyermekévé. A lelki átalakuláson van a hangsúly. Pál apostol az első keresztyén gyülekezetekben, ahol az evangéliumot széjjel hordozta, ezekben a kérdésekben intézkedik. Ha valaki szolgál, ne törődjék vele, ha valaki úr, ne törődjék vele, ha vagyona van, vegye úgy, mintha nem volna, mert az egyetlen fontos dolog, hogy akár élünk, akár halunk, az Uréi vagyunk.

Az evangélium nem szociális, hanem inkább antiszociális. Minden társadalmi problémát mellőz, lelket akar adni, azt sürgeti és adja azoknak, akik elfogadják és azt magukhoz kapcsolják. Ez a lélek aztán megmondja nekik, mit kell az adott helyzetben cselekedniök. Ha elvileg akarjuk tisztázni, hogy a keresztyén egyháznak, az Isten gyermekei közösségének mi a feladata ezekkel a szociális kérdésekkel szemben: az evangéliumból azt a feleletet vehatjuk, hogy a keresztyén embernek ott, ahol van, abban a foglalkozásban és azok között a viszonyok között, ahová helyeztetett, kell érvényesítenie e kérdések megoldásában a Krisztus akaratát.

II. Térjünk rá ezek után arra a kérdésre, hogy a mi magyar református egyházunk hogyan felelhet meg az evangélium követelményének és hogyan érvényesítheti azt?

Természetesen a magyar református egyháznak sem lehet más célja, minthogy közösségében igazi református keresztyén tagjai legyenek, akik református keresztyén életükben, hitvallásunk alapján, a tiszta evangéliumot érvényesítsék mind azokban a körökben és munkákban, ahova rendelve vannak. Minthogy azonban a mi kisebbségi helyzetünk olyan létkérdések elé állított, melyek egyházunk minden tagját és összességét a legmélyebben érintik, föltétlenül szükséges, hogy a társadalmi kérdésekben egyöntetű és felelős eljárást tanúsítsunk anélkül, hogy egy pillanatra is elfelednők az evangéliumnak azt a parancsolatát, amely mindig az egyénhez szól s azt követeli, hogy én és te legyünk az Isten gyermekévé. Ezt a parancsot nem lehet társadalmi tevékenységgel kijátszani, ha mi magunk megmaradunk a bűnbán, de viszont az igazi keresztyénekhez Isten parancsa szól, hogy ebben a világban mint egyház, tényezővé legyenek a szociális kérdés megoldásában. Nem a református egyház hivatása, minthogy egyetlen egyházé sem, hogy olyan intézkedéseket, kezdeményezéseket tegyen, amelyek által a társadalom képét, berendezését máról-holnapra megváltoztassa, de az evangélium igenis megköveteli tőlünk, hogy mint Isten gyermekei, magunk közt olyan társadalmi életet alakítsunk ki, amely megfelel az Isten törvényének és akaratának. Ha így nézzük például az osztály-kérdést, megláthatunk egy olyan feladatot, amely éppen a mi magyar református társadalmunk előtt áll. A mi egyházunkban nem az a kérdés, a mi a szociálmunkában. Ott tökérről van szó, amely a munkást kiszákmányolja. A magyar református egyházban

nincs és nem is lehet erről szó, mert a magyar református egyházban nincs töké. Elszegényedett társadalommal állunk szemben. A református embereket legkevésbé a vagyon választja el egymástól, egyforma szegénységben fog nemsokára élni az egész magyar társadalom. Ellenben meg kell értetnünk azt, hogy választófalak állanak fenn, melyeket a magyar református társadalomban az evangélium szellemével le kell rontanunk. Egyházunk hatalmas erőt képviselhetne Romániában, ha a másfélmillió magyarnak éppen felét kitevő 750.000 lélek a Lélektől áthátott, felelősségét teljes mértékben érző, egymással összetartó társadalommá szervezkedne, amelynek ugyanaz a célja, a lelkiülete, az öntudata, egyöntetűen készül a jövőre s valóban testvérileg akar tagjairól gondoskodni.

Ezek a választófalak születési, rangbeli, foglalkozási előítéletekből fakadó társadalmi különbségek. Akármilyen furcsának látszik, tény az, hogy a magyar református társadalom, amely annyira leszegényedett és nem bír földi javakkal, majdnem sértetlen nagyságban megtartotta a nagy vagyonnak és a kiváltságos helyzetnek megfelelő lelkiületet: óriási távolság választja el a nép gyermekét a közép- és az arisztokrata osztálytól, amennyiben ezeket osztályoknak nevezhetjük. Erről nekünk komolyan kell gondolkoznunk és különösen a kolozsvári egyházköztségnek fontos kérdése, hogy tagjai e választófalak mellőzésével testvéri egységgé tudjanak lenni.

Ezek a mai idők intelmei hozzánk! Akárhányszor hallottuk is, hogy Krisztus hogyan nézi az embereket, hogyan hajolt le hozzájuk, ezek sajnos a mi számunkra szólamlak maradtak, nem lettek a szív mélyéig hatoló erővé és igazsággá, valóságukat nem tudtuk átérzeni. Sohasem szabad azt gondolni, hogy ezek elméleti problémák, amelyek felett okoskodásokat folytathatunk. Az evangélium nagyon hatalmas valóság, nem akar szociális reformot adni, amint azt a társadalmi reformerek belemagyarázni szeretnék, de viszont olyan lelkiületet parancsol, amely megoldja a kérdéseket. Itt az utolsó alkalom, hogy a keresztyének valóban mélyen átérzzék e parancs valóságát. Nekünk tehát az evangélium szellemével kell lerontanunk a társadalmi választófalakat, mert ezek lehetetlenné teszik számunkra az életet.

Van egy másik intelme is az evangéliumnak a református egyház számára. Mi emberek vagyunk, ezen a földön élünk, életünknek vannak anyagi kérdései is, s hogy számunkra biztosítani lehessen a lelki existenciát, annak első követelménye az,

hogy a világban való megélhetésünket biztosítsuk. Ha körül nézünk, látjuk, hogy miképpen szorulunk ki a megélhetés teréről. Egyházunk tagjai nap-nap után kerülnek úgyszólván az utcára és ha gyermekeinkre gondolunk, nagy gondunk van az életben való elhelyezkedésük felől s nem igen látjuk, hogy fognak ittthon dolgozhatnak. Amíg Káinnal azt kérdezzük: „Avagy őrzője vagyok-e én az én atyámfiamnak?“, mindaddig csak romlunk és mint kötelét vágott kéve, kalászkra hullunk szét, amelyet könnyen sárba lehet taposni. Éppen mert lelki közösség vagyunk, éppen mert krisztusi életet kell hirdetnünk, kell minden testvérünk számára megteremtelnünk az anyagi existencia biztosítását. Az egyházat úgy kell tisztelnünk, mint édesanyát, aki felveszi elesett gyermekeinek gondját, hogy ne legyen egy se, akit elkap az áradat, vagy akinek máshol biztosítsák olyan megélhetés, amelyért megtagadja hitét. Természetesen az a roppant nagy kérdés áll előttünk, hogy egyházunk, amely erre a gondolatra nem volt berendezkedve s olyan kevéssé gyakorolta ezt az anyai tisztet, hogyan tudná ezt valósággá tenni a jövőben? Csakis úgy, ha mindazok, akik az élet különböző területein élnek — a földműves, a tanító, a kereskedő, az ügyvéd, az iparos, a bankár, úgy, ahogy vannak és amik, dolgozzanak, de ezt a foglalkozást kapcsolták össze a református egyházzal, az ő lelki Édesanyjukkal és az egyház kapcsolja össze ezeket a gyermekeket olyan hittel és igyekezettel, hogy ez a 750 ezer lélek az ő közösségében mind megtalálja a maga munkáját és annak tisztességes ellenszolgáltatását. Ez a gondolat első pillanatra idegennek látszik; de mégis csak ennek életre ébredése biztosíthatja a mi halálraitált népünk existenciáját. Mindenkinnek a saját családjában, társaságában, viszonyai között legalább is meg kell kísérelnie ezt az életet, mert tapasztalatból tudjuk, hogy a református emberek ennek az öntudatnak híján hatalmas anyagi erőket és lehetőségeket vesztegettek el egyházunkkal ellentétes vagy tőle idegen érdekek szolgálatában. Való igaz, hogy nincs református társadalom, református ipar, kereskedelem, de van református ügyvéd, református iparos, református kereskedő. Az evangéliumi református lelkiületet kell belevinni a munkájába, és ha ezt mindenik megteszi, kialakul a közös öntudat, a közös világnézet, egy olyan jellemforma, amely máshol nincs, csak nálunk lehetséges s mindebből megszületik a református hitben és szeretetben való közössége. Ezen az úton tud gondoskodni az egyház gyermekei

leljes existenciájáról. Nemcsak a reformátusság, de maga az egész romániai magyarság nagyon kicsi: másfél milliónyi kisebbség. De ezen a kicsiny körön belül is felmerül az a kérdés, hogy miként is állunk mi tulajdonképpen? Nagyon szomorú dolog, hogy a magyar református egyház, mi magunk sem rendelkezünk egy biztos kataszterrel, nem tudjuk egész pontosan, hányan vagyunk, milyen a teherhordó képességünk? Ezekhez csak úgy hozzá szoktunk vágni, többé kevésbé megbízható statisztikák alapján. Nem tudjuk, hogy milyen erőt és súlyt jelent a magyar reformátusság Romániában? Nem vagyunk egészen biztosak saját erőnk és lehetőségeink felől. Ezért még egy alapvető munkára van szükségünk, amit helyettünk senki más el nem végezhet. Mindenekelőtt tisztába kell jönnünk társadalmi, anyagi, szellemi kincseinkkel, lehetőségeinkkel; meg kell ismerünk saját erőforrásainkat, hogy megpróbáljuk fölépíteni egyházunk existenciális szervezetét. Ezek azok a nagy szociális vonalak, amelyeket szemelőtt kell tartanunk, hogy az anyagi existenciára való rákészülés után egy egységes társadalom kialakulhasson.

III. Ezek után következnek az egyes részletkérdések megoldása, mint a szegényügy, különböző gondozó intézmények, aggmenházak, betegek, árvák iránti kötelezettségek.

Sajnos, azokban az időkben, amikor még anyagi helyzetünk jobb volt és erőink nem voltak annyira lekötve, mint ma, nem alapoztunk meg olyan életlehetőségeket, amelyeknek most a gyümölcszeit élvezhetnők. Gondoljuk csak el, hogy 1918-ban nem volt árvaházunk (kivéve a Szeretetházat, amely nagyon szűk értelemben szolgálhatott jelentős, szép kezdetképpen.) Kórházunk, aggmenházunk létesítését csak most kezdjük megkísérelni.

Az asszony- és leányszövetségek csak a legutóbbi években kezdték gyümölcsöztetni munkájukat. Ez is azt mutatja, hogy a mi egyházunk nem volt felkészülve erre az erőpróbara és nem próbálta meg érvényesíteni az evangélium erejét. Egyesekben meg volt az egyházas lelkiület, de ez a lelkiület nem hatotta át az egyetemes egyházat, hogy ebből egyetemes egységes lelkiület jöhessen létre. A magunk szegénységében fel kell vetnünk ezeket a kérdéseket. — Meg vagyok győződve afelől, hogy nemcsak az asszonyokat hívja az Úr egyházunknak erre a munkájára, hanem hívja a férfiakat is, s amíg ezek munkájukat fel nem veszik, addig igazi sikerre nem vezethet a nők buzgó tevékenysége

Úgy látom, hogy a református férfitársadalom meglehetősen közönnnyel szemléli a lelki munkát és tevékenysége meglehetősen kevés az egyház szociális kérdéseinek megoldásában. A presbiteriumoknak, a presbiteri szövetségeknek, egyházmegyei és kerületi szervezeteknek és az ezek körül szervezendő testületeknek nagyon komoly és tekintélyes munkába kell lépniök ezeknek a kérdéseknek a megoldása érdekében.

A mi népünket is pusztítják nagy szociális bűnök. Sajnos, az alkoholnak, a verbajnak, és más ilyen veszedelmeknek a mi népünk között is nagy pusztításai vannak. Az egyháznak komolyan kell foglalkoznia ezekkel annál is inkább, mert meg vagyok győződve, hogy ezen a ponton a bűn ellen való harcban nincs másnak mandátuma, csak az egyháznak. Hiába, a világ megkísérelte és ma is megkísérli, hogy felvilágosítással próbáljon gátat vetni a bűn pusztításának, de eredmény nélkül. Csak azok harcolhatnak igazán a bűn pusztító hatalma ellen, akik lélek szerint, Krisztussal akarják ezt megvívni. Nagy tévedés azt hinni, hogy az alkohol-szenvedély, a prostitúció anélkül gyógyítható, hogy a lélek ne változzék meg. A bűn ellen való harc egyházi misszió. Ez a legnagyobb misszió és alapfeltétele az, hogy a presbiterium tagjai és akik az egyházi életben részt vesznek, saját életükkel propagálják azt. Mindazok a kérdések, amelyeket még megszaporthatnánk és megvilágíthatnánk, ez ez alá a szempont alá jönnek.

IV A mi célunk a Krisztus evangéliumának a szolgálata. Az evangéliumnak az a célja, hogy Krisztus országát, az ő ügyét szolgálja és terjessze. Nekünk nem célunk az, hogy a társadalmi ellentéteket eloszlassuk, nem célunk, hogy egyházi akciókat indítsunk: ezek mind eszközök a Krisztus uralmának elérésében. És ez a döntő pont, ahol az egyház szociális munkája és a világi szociális munka tökéletesen szemben állanak egymással. A világi szociális munka vezető elve az általános emberszeretet, de ha hívei őszintén megmondanák, hogy mit akarnak, kénytelenek volnának bevallani, hogy tulajdonképpen saját magukat szeretik. A saját ösztöneiknek, kívánságaiknak a szolgálatában cselekszenek és csak átviszik ezeket az emberekre, mert általános emberszeretet nincs.

Szeretni csak azt lehet, ami Krisztusi. Bennünk is csak az szeretetre méltó, hogy Krisztus szeretett minket. Mi nem azért kell, hogy szeressük az elesett ár-

vat, ami ő, hanem azért, mert Krisztus szereti őt és meg akar és meg tud benne is valósulni. Ebben a szeretetben remélhető, hogy az egyház hatalmas szociális tényező lehet, mert amennyiben áll, hogy ő Krisztust szereti és őt akarja szolgálni, és szolgálni akarja őt minden tevékenységében, minden körülmények között: annyivan végtelen leleményessége is lesz arra, hogy mit kell csinálnia, hogyan kell segítenie egyeseken, hány kórházat kellene megépítenie, hogy kellene arra pénzt gyűjtenie stb. Lehet, hogy nagy fáradságok dacára nem fognak kezdeményezéseink sikerre vezetni, de ha bennünk igazán ég a Krisztus szeretete, akkor ez magában nagy szociális erő és ez a szeretet olyan bölcs, hogy meg fogja találni az utat. Azt hiszem, hogy nem az okosságban való hiányosság, az erő-hiány, hanem a szeretetben való szegénységünkön mulik a dolog, ez a mi bajunk. Itt vagyunk mi megapadva. Meg kell próbálnunk a missziókat az evangélium lelkével nézni, és a szeretetben meggyarapodni. Akkor kicsivé lesznek azok a nehézségek, melyeket most óriásnak látunk. Ameddig másként gondolkozunk magunkról, munkánkról és egyebet gondolunk egymásról, a szeretet hiánya miatt élénk meredő nagy szociális akadályok nem távoznak el. De ha Krisztusban találkozunk, megoldódnak.

V Természetesen ez nem jelenti azt, hogy ennek tudatában a presbiteriumoknak pihennie kell. Mert a szeretet nem zárja ki a tervszerű szociális munkát. Arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy ebben a szellemben kezdjük meg híveink között a tervszerű munkát. Itt Kolozsvárt református testvéreink egy része valósággal kiköltözött a városból, a város szélein lakik leszegényedve, kitéve szekták, más felekezetek és világi tendenciák ostromának. Nem nézhetjük tétlenül nyomorúságukat, meg kell látnunk a szükségüket, keresnünk kell megtartásuk lehetőségeit. Igen komolyan számba kell vennünk a körülményeket, hogy komolyan kidolgozhassuk a munkarendet. S ezt a munkát fel kell osztani a presbiteriumnak a presbiteriek között. Tudnunk kell és fel kell készülnünk rá, hogy ebben a munkában szemben áll velünk egy hatalmas katolikus propaganda, és katolikus öntudat, nagyon terjeszkedő és szivárgó szekta-veszedelem, nem lebecsülendő kommunista veszedelem, és egy hatalmas nemzeti veszedelem.

De ezzel szemben csodálatos előnyeink is vannak, amelyek a magyarság közösségében csak a miénkek. Ilyen előny csodálatos belső függetlenségünk. Igaz,

hogy csak 750 ezeren vagyunk, de nekünk egyházi életünkben nem diktál más, csak az Úr Isten. Nekünk nem diktálják és nem szabják meg tőlünk egészen kívül álló egyházi hatalmak egyházi életünk módját, öntudatát. Ősi hitvallásunk alapján egyedül mi magunk határozzuk munkák felől. Ez egy olyan hatalom, amelyet igazán csak ezután fogunk megbecsülni tudni.

A létszámunk is kiváltságos helyzetet biztosít számunkra a romániai magyarság életében. Ebből következik, hogy nekünk öntudatosan kell vállalnunk ezt a szerepet, hogy a magyar élet anyagi-, lelki-, erkölcsi irányelveit ebben az országban mi szabjuk meg. Nem azért, mert másokon uralkodni akarunk, ezt tradíciónk, jellemünk kizárja; mi senkinek sem kívánjuk el a lelkét. De ha mi vezetjük a magyar életet, mindenki biztos lehet abban, hogy mi az ő hitvallásához nem nyulunk hozzá és önzetlenül szolgáljuk anyagi és szellemi érdekeit. Mi vállaljuk és igényeljük az evangélium szolgálatát másokkal szemben és ez egy olyan missziója a magyar református egyháznak, amelyet a református férfi-társadalomnak meg kell értenie és nem szabad veszni engednie.

Gondolatokat akartam ébreszteni, hogy hivatásunk, küldetésünk értékét és lehetőségeit megismerjük, hogy egyházunk megtartó erőit öntudatosítsuk és mint az aranygyertyatartóba helyezett láng, mutassuk a jövő útját, melyen Krisztus uralma álltalunk is közeledni fog.

Visszaesés vagy megszentelődés.

Máté ev. 12 r. 43—45 v.

Semmiféle betegség nem jó, de a visszaeső mindig súlyos, rosszabb az elsónél s még akkor is veszedelmes, ha előbb nem volt az.

A keresztyén életben is van ilyen visszaesés; erről beszél itt az Úr Jézus. Isten kegyelme a megtérő szívből kiűzi a tisztátalanságot. Am a sátán egykönnyen nem adja föl a harcot. Mint aki víz nélkül való helyeken jár és nyugalmat nem talál, úgy bolyong az elűzött gonosz. S aztán visszatér a „házába“, az emberbe, akiben lakott volt. „És kisöpörve és felékesítve találja azt.“ Az Istenhez tért szív tiszta, mint a kisöpört ház. De jaj neki, ha a gonoszt újra bebocsátja: mintha hetedmagával

jönne most a sátán, a visszaesett keresztyén ember kétszerte gonoszabb, mint volt első betegségében, hitetlen korában. Hogy ez mennyire megrendítően igaz, azt az Úr tanítványai naponként tapasztalhatták maguk között, de ott voltak különösen a farizeusok, akik külsőleg még mindig vallásosak voltak, de szíviükben régen visszaestek. És gonoszabbak lettek a pogányoknál. Az Úr Jézus kétszer kiált jajt reájuk, míg a pogányok felől egyszer sem mondja: jaj néktek, pogányok. Ma már farizeusok minosenek, de a visszaesés, fájdalom, Krisztus követői közt is előfordult s ma is előfordul. Keresztyén emberekkel is megtörténik, hogy visszaesnek a bűn rabságába és „utolsó állapotuk gonoszabb lesz az elsónél.“

Hogyan? Hát Krisztus sem képes teljesen megszabadítani?

Bizonyára a Krisztus Urunk megváltásában nincs hiba. Magunkban van az. És pedig

vagy az a bűnbe való visszaesésünk oka, hogy nem tettük magunkévá az Isten megőrző kegyelmét,

vagy megoltottuk, megerőtlenítettük magunkban az Ő Lelkének erejét.

Végeredményben egy: helyet hagyunk magunkban a sátánnak.

Az Úr Jézus a visszaeső emberről beszélve azt mondja, hogy mikor a tisztátalan lélek hozzá visszatér, üresen találja a helyét s ekkor költözik bele hetedmagával.

Ne hagyjuk üresen a lelkünket! Nem elég kiűzni onnan a sátánt és minden gonoszágát: be is kell tölteni erővel. A betegnek nemcsak orvosság kell, ami kiűzze belőle a kór csiráit, hanem étel is, ami erősítse, tovább táplálja. S nyilvánvaló, hogy aki beteg volt, ha meg is gyógyult, gyenge. Kell neki a segítő erő, a tápláló erő nélkül meg nem is lehet el soha.

Egy kis zúgot se hagyjunk a sátánnak. Egyetlen pont, ahol a lábát megvetheti, elég neki, hogy egész lelkünket újra felborítsa.

És kérjük Isten Lelkét. Ne nyugodjunk, míg a miénk nem lett. „Nekem is adatott“ — mondja hitvallásunk a Biblia alapján. Mert nekem is szükségem van Rá. A bűneiből megtért ember útja a megszentelődés. Megszentelődni azonban csak attól lehet, ami szent...

Remélem, Testvér, azzal már tisztában vagyunk, hogy a mi lelkünk nem szent? Mégis, hogy tudunk mi bízni ebben a mi gyökeréig gonosz szívünkben!

„Azért aki áll, meglássa, hogy el ne essék!“

H. J.

EGYHÁZUNK MUNKÁJA

Önvédelmi harc a szegénység ellen.

Az egész emberiség ma egy nagy gazdasági, anyagi válság nyomorúságával küzd. Ez a válság nyomasztó, kétségbeejtő azokra nézve is, akiknek a hasuk az ő istenük. Akik a boldog kiegyensúlyozott emberi élet fundamentumának, alapfeltételének az anyagi jólétet tekintik. De százszorosán nyomasztó és kétségbeejtő a keresztyén emberre nézve, akinek életcélja: *megszabadulni e véges világnak szolgaságából, urrá lenni e fölött.* Mert a gazdasági válság brutális erővel emlékeztet arra a szomorú tényre, hogy úgy egyénileg, mint közösségekben is az anyagi rabszolgaságában nyögünk. Az a *sötét aggodalom, amellyel* az egyre súlyosodó gazdasági válság közepette a magunk és egyházunk jövődjére tekintünk és főként az a *tehetetlenség, tanácstalanság, amellyel* a válsággal szemben állunk: letagadhatatlan bizonyossága szolgaságunknak.

Mi ennek a nyomorult, visszás helyzetnek az oka? Az, hogy eddig sem az egyház, sem az egyház tagjai nem néztek kellőképpen szembe az anyagiak kérdésével. *Elméletileg igen, de gyakorlatilag nem.* Tudtuk, tudjuk, hogy mi a keresztyén ember *elvi* álláspontja az anyagiakkal szemben, de *nem vontuk le* életünkre, *egész magatartásunkra nézve* ennek *gyakorlati következményeit.* Nem tanultuk meg úgy bánni az anyagiakkal, mint szolgáinkkal. És így nekünk is parancsoló, zsarnok urunkká lett a pénz.

Az anyagiakkal szemben való magatartásunk megítélésénél a legfontosabb szempont, hogy „az Uré a föld és annak teljessége”. Emellett azonban nem szabad szem elől téveszteni azt a tényt, hogy ember voltunkból következőleg a létfenntartáshoz *szükségünk van az anyagiaknak egy bizonyos mennyiségére.* Anyagiak nélkül nem lehet templomot építeni, iskolát, árvaházat, tanítót, lelkeszt tartani, éhezőt táplálni, beteget ápolni, fázót felmelegíteni. Az anyagiakra tehát szükség van, nem lehet azokat számításán kívül hagyni.

Másfelől azonban tudni kell, hogy *az anyagiak önmagukban nem elegendők.* A közből, a mészből *nem lesz önmagától* templom, árvaház, a pénzből ruha és kenyér a fázó és éhező számára; *lélek, akarat kell, amely az anyagot azzá változtatja, a cél szolgálatába állítja, tervszerűen beosztja.* Sokszor láttak és látjuk nemcsak azt, hogy egyesek duskáló

jóléte tövében miként nő nagyra a nyomor, gazdag faluban beszakad a templomfedél, hanem azt is, hogy míg nagy vagyonok birtokosai apránként koldusbotra jutnak, addig kisjövedelmű emberek nyugodt, biztosított életet tudnak folytatni.

A keresztyén embernek tehát tudnia kell az anyagiakat a maguk értékének és jelentőségének megfelelően megbecsülni, felhasználni és beosztani.

Ha így nézünk a mi egyházunk és egyháztagjaink mai anyagi helyzetére, nem azért kell aggodnunk, hogy az anyagi javaink kevesek és holnap talán még kevesebbek lesznek, hanem azért, ahogyan használjuk, illetőleg ahogyan nem tudjuk felhasználni és beosztani azokat.

Az kétségtelen tény, hogy ma sokkal kisebb az anyagi erőnk, mint a mult esztendőben. Az sincs kizárva, hogy jövő esztendőre még szegényebbek leszünk. De talán az sem kétséges, hogy ha ma általánosságban nézzük a mi népünk és egyházunk anyagi helyzetét, még mindig van annyink, amiből létünket *jobban* fenntarthatnók, ha a javainkat *okosabban, tervszerűbben* és mindenekelőtt *keresztényibb* lélekkel tudnók felhasználni és beosztani. *Okosabban és tervszerűbben.* Ez jelenti a *helyes takarékoságot, gazdaságos beosztást, egymás támogatását.* Csak egy pár dologra mutatok rá. Mennyi anyagi erőnk szabadulna fel, ha megtudnók szabadítani költségvetésünket a dohányzás, az alkohol, a felesleges fényűzés (divat, vendégeskedés) terheitől! Ha nemcsak az egyházközsegek, hanem annak tagjai is költségvetést készítenének maguknak és ahhoz tartanák magukat.

És keresztyénibb lélekkel. Az anyagi jó is az Istené, nekünk csak sáfárságra adatott. Tehát nemcsak a magunk, hanem a mások terhét is kell hordani, a mások gondját is fel kell venni. Nemcsak a szegénynek, hanem a gazdagnak is takarékoskodnia kell, hogy *feleslegét a nélkülözőnek adhassa.*

Ezeknek szemelőtt tartása mellett, három dolgot tartanék nagyon sürgősnek ama veszedelem elhárítására, mellyel a fokozatos elszegényedés fenyeget: *1. Az egyház meglévő javainak tervszerű összefogását és megszervezését, 2. egy erőteljes takarékosági, és 3. alkohollelenező mozgalom megindítását népünk között.*

Tudom, hogy ez csak kezdete, csak egy része lenne a szegénység és annak veszedelmei ellen vívott harcnak, de mielőbb meg kell kezdeni ezt a harcot, ha élni akarunk. Száználmas jajgatásunk, miként eddig, úgy ezután sem fogja meghiúsítani az államkasszát. Isten után csak magunkban bízhatunk. Kezdjünk hozzá e bizalomnak és e bizalom erejének megmutatásához!

G. L.

Március közepén Jeruzsálemben egy mészköhasábon négy soros arám nyelvű írást találtak, mely Uzziás király temetési helyével áll vonatkozásban, aki Kr. e. 779-ben uralkodott. Állítólag ez az első kőirat, mely valamelyik judai király sírjáról tesz említést.

A skót református egyház College-ainak végzett theologusait a nagy munkamezőre való kilépés s illetve a kibocsátás előtt a „p u s t á b a” küldi tona szigetére. — A belső Hebridák szigete ez, távol a világ zajától. Szent-Columba és 12 tanítványa 563-ban alapítottak már itten monostort. Itten van a Malcolm Canmore előtti skót királyok, valamint 4 ir és 8 norvég király sírja. A sziget már több ízben renovált, kathedrálisának még magyarországi Szent-Margit vette meg az alapját. — Ide jönnek össze minden évben a skót református Theologusok és imádsággal, magukba szállással töltenek el egy hetet és készülnek az elhivatásukra.

Budapesten az egyik református presbiter testvérünk, leánya esküvője alkalmából, 40 szegény hit-sorsosunk részére terítette meg asztalát és vendégelte meg őket a Krisztus nevében.

A holland református egyház tagjainak a száma 579.520. Gyülekezetük 758 van; 667 lelkész. 156 lelkészi állást nem lehet betölteni, a lelkészhiány miatt.

Az angol király egy régi szokás s illetve örökség folytán a londoni Szent Dávid egyház lelkésze. Ez állása után kb. 840 Lei évi fizetést kap. Ezért köteles lenne évenként legalább egyszer szószéki szolgálatot teljesíteni.

A szegedi református Egyház husvét vasárnapján szeretetvendégséget rendezett az ottani református szegények részére.

A győri református egyházban a lelképásztor rendszeres látogatásán kívül, a presbiterium tagjai is felváltva rendszeresen végzik az ottani közkórházban levő református betegek látogatását és lelkigondozását.

Kiskunhalason a Szilády reálgymnázium tanári kara, az egyházi főhatóság engedélyével és támogatásával, folyó évi március 26—28. napjain — e z ú t t a l e l ő s z ö r a z i s k o l a t ö r t é n e t é b e n — a p r o t e s t á n s i f j a k r é s z é r e, c s e n d e s n a p o k a t t a r t o t t a k.

A palesztinai kutató-expedíció a régi Jerikó helyén folytatott ásatások során megtalálta a királyi palota maradványait, amelyet a zsidók 3400 évvel ezelőtt Józsuá vezetéke alatt felperzselték és leromboltak. A város tulsó végén óriási temetőt talált, több mint 2000 teljesen sértetlen sírral. Egyik sírban 600 drb. nagyértékű művészies kivitelű agyagedényt és vázakat találtak.

Az Amerikai Egyesült Államokban 1880-ban csak 25.000 zsidó lakott, míg a múlt évi népszámlálás már 4.500.000 zsidót olvasott össze az Unióban. Magában New-Yorkban 1.250.000 zsidó él; nyolcszor annyi, mint Palesztinában.

Angliában a parlament nyolc pap-képviselője közül hét szocialista. Ez onnan van, mert Angliában az organizált egyházak, a haladottabb szellemű pártoknak egyik legfőbb támaszai. Az egész világon nagy meglepetést keltett annak idején, hogy a nagy angliai általános sztrájk idején az egyházak fejei, kiadott kiáltványukban a sztrájkoló munkásság álláspontját tették magukévá. Nemrég pedig az angol konzervatívizmus fellegrárában, a lordok házában történt meg, a máshol szinte elképzelhetetlen eset, hogy a szocialista kormány által most benyújtott új népoktatási törvény ellen sorra felszóllaltak a konzervatív párt legtekintélyesebb vezérei és ugyanakkor az angol püspöki kar tagjai, élükön a Yorki érsekkel, egyöntetűen a szocialista javaslat mellett szólaltak fel és szavaztak le. — A vallásnak a szocializmussal való ez a megértése és együttműködése természetesen nem lehet egyoldalú. Ezt csak az teszi lehetővé, hogy miként más kérdésekben, úgy a szocializmusnak a valláshoz való viszonya tekintetében is, igen nagy az eltérés a kontinens szocialista pártjainak és az angol szocializmusnak a felfogása között. Talán semmi sem jellemzi ezt jobban, mint a néhány héttel ezelőtt az oroszországi vallásüldözések ellen rendezett nagygyűlés, amelyen többek között az angol kormány talán legradikálisabb tagja, Lansbury közmunkaügyi miniszter, aki régebben szélsőséges politikai hitvallásáért sokszor volt a börtön lakója, — felszóllalt. Ez a forradalmár, aki mint miniszter sem változtatta meg a maga radikális politikai felfogását, ezen a gyűlésen olyan keresztyéni hittel és alázatossággal telt beszédet mondott, hogy maguk a jelenlevő előkelő egyházi méltóságok is könnyeztek az Anglia egyik legjobb népszónokaként emlegetett ősz, — 76 éves — miniszter beszédén. — Én egész életemben azt hirdetem, — mondotta Lansbury, — hogy a szocializmusnak a keresztyénség és a krisztusi szeretet alapján kell állania és dolgoznia, mert csak ez adhat neki igazi erőt és képességet a maga nagy céljainak szolgálatára. És hogy mennyire igazam volt, azt sohasem éreztem annyira, mint mikor a saját szememmel láttam, hogy mivé lett, hová súlyédt az az állam, mely ki akarta közösfíteni a maga életéből, megbecstelenítette, vérbefojtotta a krisztusi szellemet és annak megtévesztőjét, a vallást. Oroszország példája elrettentő képet nyújt arra, hogy a szociális reformok csak akkor válhatnak üdvössé és hasznossá, ha azokat teljesen áthatja annak a nemes szeretetnek a lelke, amelynek még ma is az évezredes Biblia és az abban lefektetett krisztusi gondolatok a legtokéletesebb kifejezői. — A kommunista államrend legnagyobb hibája, amelybe bele is fog pusztulni, az, hogy nem a keresztyéni szeretet, hanem a türelmetlenség, üldözés és vérontás szellemére van alapítva.

A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége ötnapos tanulmányútát rendez Bécsbe. A tanulmányút részvételi díja 38 Pengő, mely összegben benne van a szállás, étkezés, útiköltség, Budapesttől—Budapestig és a rendezési költség. Az indulás május 22-én lesz és a visszatérés május 26-án. Jelentkezni lehet május hó 10-éig: Budapest, VIII. Horánszky-u. 26. sz. a.

Franciaországban a parlamenthez két képviselő indítványt nyújtott be, hogy törvényhozásilag biztossítsák a különböző vallásfelekezetek papjainak az állam pénztárából utalványozandó fizetést. Az indokolásban kifejtik, hogy a lelkészek a nagy háborúban és minden körülmények között a nép igazi vezetői és segítői voltak. Bár a terv megvalósulása még messze van, egyesek máris féltik — és teljes joggal — az egyházat. Mert „az állami támogatás még nem hozott áldást egy egyházzra sem.”

A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek nemzeti konferenciájára, melyet Kecskeméten tartanak meg folyó évi augusztus 20—23. napjain, — dr. Ravasz László református és dr. Kapi Béla evangélikus püspök is megigérték lejárásukat.

Olaszországi református hittestvéreink folyó évi február hó 17-én ünnepelték meg 83-ik évfordulóját annak, hogy királyi rendelettel megengedték nekik vallásuk szabad gyakorlatát.

A skót reformátusok ez év január 26-án két nőről emlékeztek meg, akiket 1681. január 26-án Edinburghban hitükhöz való ragaszkodásért kivégeztek. A két bátor lelkű nő, a veszthely felé vezető úton a 23. majd a 84. Zsoltárt énekelte.

Párisban a háború borzalmairól most nyílt meg egy kiállítás. A kiállítás két részre oszlik. Az első rész az elmúlt világháború borzalmaival, hireivel, veszteségeivel, pusztításaival foglalkozik, míg a második rész a jövő háborúját szemlélteti. A kiállítás bejáratánál óriási plakát függ, melyből megtudjuk, hogy a háború tartama alatt: 60 millió embert mozgósítottak, 12 millió ember elesett, 20 millió ember megsebesült, 60 millió ember, — nem hadviselő — tehát polgári elem, elpusztult és hogy a világháború összes költségei 337 milliárd aranydollárt emésztettek fel. — A kiállítás szerint a jövő háborúja a fojtó gázoké lenne. Ez a háború csendes, hangtalan lesz. Langevin világhírű francia tudós szerint Páris városa, több millió lakosával egy óra alatt elpusztítható s ide csak 100 repülőre és 100 tonna fojtógázkészletre lesz szükség. Ezek ellen nem segít azután sem a gázmaszk, sem a betonpince, sem pedig más ovó rendszabály.

A márianosztrai büntetőintézetben az igehallgatásra a büntetőintézet lakói minden ünnepnap kétszer, csütörtökön pedig reggel összejönnek. Az éneket egy elítélt vezeti harmóniumon. (Itten tanulta.) Az intézetnek vannak énekes könyvei is. De van olyan elítélt, aki csak azért dolgozik, hogy keresményéből egy zsoltárt vehessen.

A kolozsvári Ifjúsági Keresztyén Egyesület tavaszi konferenciáját két csoportban és pedig 12—15 évesek, a másik csoportban 15 évnél idősebb ifjúság részére folyó évi április 8—11-ike között tartotta meg Tordán, igen nagy érdeklődés mellett.

F. Llewellyn Jones angol liberális képviselő, — Lloyd George a világháború alatt Angliának volt miniszterelnökének jobbkeze, — a kisebbségi kérdésnek nemcsak Angliában, hanem egész Európában elismert szaktekintélye, magyar tankönyveket és más magyar munkákat kért a budapesti Athenaeum könyvkiadóvállalatától, hogy magyar nyelv tudását bővítse és a magyar nyelvet teljesen elsajátítsa.

— A magyar nyelv fokozottabb tanulására most azért van szükségem — mondja egyik nyilatkozatában Llewellyn úr, — mert újra Magyarországra szándékozom utazni. De nemcsak a magyar fővárost fogom megnézni, hanem lerándulok vidékre is. Főképpen Debreczenre vagyok kíváncsi. Magyarországi kálvinista centrumára, mert én magam is kálvinista vagyok. Magyarországi utam után ellátogatok Erdélybe is.

A dévai református Nőszövetség folyó évi április 7—12-éig a református iskola termeiben háziipari kiállítást rendezett a kalotaszegi, torockói, magyarói varottasokból, a csiki festékes szövetekből, székelyszentkirályi vertcsipkékből és egyéb háziipari munkákból.

A székelyudvarhelyi lutheránus Egyházközség folyó évi március 21—22-én ünnepelte meg fennállásának 25 éves évfordulóját.

A zilahi református ifjúság folyó évi március 22-én igen látogatott vallási estélyt rendezett a református egyházközség nagytermében. Az estélyen dr. Salamon Józsefnek, a Wesselényi-kollegium néhai kiváló tanárának, az erdélyi református egyházkerület volt vezetőfőfia emlékének is áldozott az ifjúság.

A barátosi református egyházközség folyó évi április 7-én adta át rendeltetésének a Balogh Lajos által ajándékozott és a református hívek által újonnan átalakított Kultúrházat. Az ünnepélyt délelőtti istentisztelet vezette be, ez követte a műsoros kultúrdelután.

Londonban egy műárverésen 80 fontért (kb. 64.000 Lei) kelt el a világ legapróbb könyvtára, amely 300 miniatűr könyvből áll, mégis elfér egy kisebb kézi táskában. A könyvek közül egy néhányat a XVI. században nyomtattak; köztük van a világ legkisebb Új Testamentumának két példánya (11/16 9/16 hüvelyk méretű), amelyek Glasgovban és egy Galilei-könyv (5/8 és 7/16 hüvelyk), amely Páduában készült.

Marosvásárhelyen a város tanácsa hosszas vita után elfogadta, hogy a város uccáin ezentul magyar és románnyelvű uccátjelző táblák legyenek.

A Budapesten megjelenő „Kálvinista Szemle” írja: „Egyik egyházi lapunk a protestáns püspök címével kapcsolatban síkra száll a „Nagy melettségű” azaz „Kegyelmes” cím bevezetése mellett. Egyetlen érve, amelyet e mellett felhoz a következő: „Hamar a pápa a maga püspökeinek címét eggyel emelte, akkor a protestáns püspökök többé egy pillanatig sem tűrhetik el, hogy alacsonyabb címzésük legyen, mint a római katolikus püspököknek.” — Engedje meg lapársunk, hogy mi ezt az egy érvet is veszedelmesnek bélyegezzük. Mert gondoljuk csak el, hogy mik lesznek ennek a következményei az egyházi élet egyéb területein is. És mi lesz, ha a ranginfláció folytán Róma a maga püspökeinek például majd a „Szentéges” címet adományozza? Szerintünk az ilyen kérdésekben nem lehet a versengést venni alapul, mert ez esetben nem fogunk megállni csak a címzéseknél és jönni fog utánuk az egyházi élet egyéb területein jelentkező utánzás vágya is. Ez pedig egyházunknak és egyházi életünknek tiszta hierarchisztikus kiépítését fogja jelenteni, akár még külsőségekben is és ha

tovább nem is jutunk talán, végeredményben mi is az anglikánok canterburyi érsekénél fogunk kikötni. Erre az időre azonban már a segédlelkészek is „méltóságos” címet fognak viselni; a theológusok pedig „nagyságos” urak lesznek, hogy a rangsor teljes legyen.

A jugoszláviai Keresztény Ifjúsági Egyesület folyó évi február 25—28-ig terjedő héten rendezte meg negyedik vezetőképző tanfolyamát, igen nagy érdeklődés mellett.

Brazília Sao-Paolo városában folyó évi február hó 5-én megalakították a Brazíliai Református Egyházat és megválasztották az első presbiteriumot. Ugyanazon hó 15-én pedig életre hívták a református Nőszövetséget is. Tárgyalások folynak egy rendes református lelkészi állás szervezése iránt is.

Nagyváradon a református lelkészek minden hétfő délután meglátogatják az állami kórház betegeit és a betegek évek hosszú sora óta díjtalanul kapják a Nagyváradon megjelenő Református Híradót.

A budapesti protestáns katonai egyházköztség a budapesti m. kir. honvéd helyőrség protestáns vallású tisztjei, tisztviselői és azok családtagjai részére a Magyarországi Reformátusok Székházának imatermében a husvéti nagyhétre előkészítő konferenciát tartott, folyó évi március hó 26—28. napjain.

A vánesodli református egyház presbiteriuma folyó évi február hó 19-én tartott presbiteri ülésében határozatilag kimondta, hogy az egyházköztség területét 11 körzetre osztva, minden körzet meglátogatását, gondozását egy-egy presbiterre bízta.

A debreceni református vallástanárok, vallás-oktató-lelkészek folyó évi március hó 26-án alakították meg, tisztán önképzésre szolgáló, debreceni vallás-pedagógusok baráti körét.

A brailai (órománia) református egyházköztség lélekszáma 140. Ötvenkilenc család közül 41 vegyes házasság. Otthon 8 családban beszélnek románul.

Londonban a vasárnapi iskolák júniusban virág, illetve kertészeti kiállítást rendeznek. A vasárnapi iskolai növendékek között már március végén kiosztják a magvakat. Az első csoportban 7 évesnél nem idősebb gyermekek vehetnek részt oly virágokkal, amelyeket a kiosztott magvakból neveltek. Nagyobb gyermekek különböző konyhabeteményeket vihetnek a kiállításra. A másik csoportban, a mezei virágok, a legszebben elrendezett vázákban kerülnek kiállításra. Az egész London mindig nagy érdeklődéssel várja a vasárnapi iskolások kiállítását, de a vasárnapi iskolások között is nemes verseny fejlődik ki a szép és nemes növények előállítására.

A debreceni református egyház presbiteriuma elé folyó évi március hó 9-én dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző javaslatot terjesztett, amelyet a presbiterium egyhangulag magáévá tett. A presbiterium megállapította, hogy a debreceni református egyház hosszabb idő óta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a Magyarországtól elszakított református kisebbségeknek nemcsak a szabad vallás gyakorlatot kell biztosítani, hanem szorosabb kapcsolatot kell létrehozni a magyar református egyházzal. Ennek elérése végett a presbiterium felír az Egyetemes Konventhez, hogy tegye magáévá ezt az álláspontot és minden rendelkezésére álló eszközzel azon legyen, hogy e felvetett javaslat a gyakorlati életbe is átültetessék.

A párisi gyarmati kiállításon többek között kiállítják azt a kelyhet is, amelyet Krisztus az utolsó vacsorán használt. Az ereklyét Nagy Konstantin császár antióchiai templomának romjai között találták meg és jelenleg a newyorki Phönix Bank páncélszekrényében őrzik. Az ereklye egy arab műgyűjtő tulajdona és jelenleg Európába való áthozásakor tízmillió dollárra biztosították és állandóan detektívek ügyelnek reá.

A nagyenyedi Templomi Vegyeskar csendben, szérenyen, úgy a magyar egyháznak, mint a világi intézményeknek már 10 esztendeje szolgálatában álló dal-egyesülete a napokban tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy 10 éves fennállásának emlékére május illetve június havában, úgy a Bethlen-Kollegium ifjúságának, mint a nagyközönségnek a róm. kath. és református templomokban be fogja mutatni Jézus életét dalban.

Az amerikai gazdasági válság sötét képe mered elénk, ha olvassuk, hogy a Ford-automobilgyár 1930. évi tiszta jövedelme 44.460.000 dollár volt, szemben az 1929. évivel, amikor is 81.797.000 dollár, avagy szemben az 1925. évivel, amikor a tiszta évi jövedelme 125 millió dollár volt.

Budapesten a Berzsényi Dániel reálgimnázium dísztermében érdekes előadást tartottak az Írásreform kérdéseiről. Ennek az előadásnak az adott aktualitást, hogy az Országos Közoktatásügyi Tanács legutolsó ülésén úgy döntött, hogy megengedi a külföldön már bevált írástani módszerek bevezetését. Az előadáson jelen volt dr. Trageer Ernő, az írásügyek kormánybiztosa is. — Az előadó első sorban reá mutatott arra, hogy a modern írásmódszerek az „Állíírás” téves megnevezése. Ennél a módszernél a betűforma tulajdonképpen nem változik, csak leegyszerűsödik, a gyermekeket az elemi iskolában más szisztémájú tollal tanítják írni, hogy könnyebben elsajátíthassák az írást és könnyebben kialakuljon egyéni folyóírásuk. — Nincsenek technikai nehézségei ennek a módszernek — mondotta az előadó, — hegyes toll helyett tompa vagy gömb alakú tollat adunk a gyermek kezébe, ennek használata könnyebb, nem fröccsen szét a tinta és ezeket a szilárd acélból készült tollakat könnyebben meg lehet szokni, mint az eddigieket. A tanuló gyermek így ír már kezdetben vastagabb vonalakkal és így optikai biztonsága erősödik. Kezdőknél az úgynevezett zsinorozó toll, a haladóknál pedig a jobbra metszett toll használata ajánlatos. — A másik nagy feladat, folytatta az előadó — a betűformák leegyszerűsítése. Már régen hangoztatják a pedagógusok, hogy főleg a nagybetűkön sok a feleslegesen díszítő vonal. Ezeket lehetőleg ki kell küszöbölni és ajánlatos az is, hogy egyes nagybetűknek, mint pl az a, m és n-nek írását úgy tanítsák, mint a megfelelő kisbetűket. — Még nem alakult ki jel arra vonatkozólag, hogy miképpen fejazzuk ki egy jellel az összetett betűket. Nagyon érdekes, hogy a Magyar Tudományos Akadémiában van egy terv, amelyben ezt a kérdést Vörösmarty Mihály dolgozta ki. Az állíírásnak további előnyei: könnyebben olvasható, mint az eddig tanított dült írás, nem kényszeríti a tanuló gyermeket ferde testtartásra és esztétikai szempontból is megállja a helyét. Nagyon célszerű, miként Németországban, hogy mi is meg-

honosítsuk azt, hogy az úgynevezett négyvonalú írkákban egyenlő vonalközök legyenek. Egyes német pedagógusok amellet foglalnak állást, hogy a négyvonalú írkákban a középső vonalköz legyen a legnagyobb. Így ugyanis sokkal könnyebben lehet gyorsan írni. Abban az esetben, ha a tanuló dűlt betűs írásra hajlamos, a tanítónak arra kell ügyelni, hogy elősegítse, hogy az írás egyenletesen dűlt legyen. Vannak pedagógusok, főleg Ausztriában és Németországban, akik már kezdőknek, — nagyon helyesen, — vonalazatlan papírt adnak, hogy ezzel is elősegítsék az egyéni írás gyors kialakulását. Az írástani reformnak, — mondotta végül az előadó, — az a célja, hogy a gyermeket egyszerű formára tanítsa meg, technikai nehézségek nélkül. Végeredményben az egész reformnak a lényege a latin-római nyomtatott ABC-hez való visszatérés, mert minden írásnak ez a váza.

Az Ifjú Erdély májusi számában igen értékes beszámolót olvashatunk dr. Tulogy János tanár Zeppelin val Magyarországra felett megtett utjáról.

Május 28, 29, 30 napjain vasárnapi iskolai előkészítő tanfolyam lesz a ref. theológián. Jelentkezni dr. Imre Lajos professzornál lehet május 15-ig. Lakás és ellátás igénylése is bejelentendő.

Magyarországon Pestvármegye alispánja hiteles adatok alapján az ezüstserleg vándordíját, 1930. évre, Nagykovács városának adományozta, annak elismerésére és illetve jutalmazására, hogy ebben az alföldi városban érték el a legszebb eredményeket az analfabétizmus leküzdése terén. Ezt az ezüstserleg vándordíját nemrégiben alapították és most adták ki először.

Holmes amerikai professzor szerint a Föld pontosan 1852 millió éves. A professzor a sziklák rádióaktív elemeinek fokozatos csökkenéséből számította ezt ki. Kivüle még öt amerikai tudós kutatja a Föld korát. Véleményeik eltérnek. Vannak olyanok, akik szerint a Föld még nagyon fiatal: 1460 millió éves, mások szerint pedig már jó régi: 2000 millió éves.

A **detronizált** német császár, II. Vilmos, minden nap, az összegyűlt családtagjai előtt, reggelenként evangéliumot olvas és igen gyakran prédikál is; csak ennek megtörténte után fog hozzá kertészkedni.

A **noviszlai** (Jugoszlávia) református egyházközség szegényügyi bizottsága egy ágyat, teljes felszereléssel ajándékozott a feketicsi árvaháznak.

A **los-angelesi** egyetemen külön tanszéket állítottak fel a társaságban való viselkedés és öltözködés oktatására.

A **galaci** református Nőszövetség a böjti vasárnapokon sorozatos vallásos estélyt rendezett az ottani imaházban.

A **Pataki Diákok Országos Szövetségének Budapesti Egyesülete** folyó évi február hó 14-én, a nagy pataki diák, Tompa Mihály emlékére, igen jól sikerült műsoros estélyt rendezett Budapesten.

A **derecskei** (Magyarország) református egyházközség lélekszáma 5730 férfi és 4445 nő. Ezek közül az 1930. év folyamán úrvacsorával élt 3158 férfi és 6004 nő, összesen 9162.

A **brassói** református egyházközség folyó évi március hó 22-én tartotta meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésnek kiemelkedő pontja volt, hogy elhatározták a brassói ref. felső kereskedelmi iskola felépítését, miután az építéshez szükséges összeg biztosítottak látszik.

Az **Egyesült-Államokban** a lapok napi példányszámai 40 millió. Ebből a reggeli lapokra tizennégy és fél millió esik, míg az esti lapokra 17 millió.

Franciaország, — amely nagy gyarmati kiállításra készülődik, hogy erejét és hatalmát megmutassa a világnak, — csendesesen átsiklott egy jubileumon, amelynek tárgyát száz hosszú esztendő óta, rémült ajkak iszonyodottan emlegetik az egész világon. Az idegenlégioról van szó, amely most márciusban lett száz esztendő. — Lajos Fülöp alatt, 1831. márciusban alakult meg az a zsoldos csapat, melynek megteremtésére az Észak-Afrikában szenvedett nagy veszteségek ellensúlyozása végett, a belga de Boegard báró vetette fel az eszmét. Első száma négyezer fő volt és ezek között kalandorokat, szökött katonákat, gonosztevőket lehetett találni a világ minden részéből. Aki meghasonlott önmagával, az élettel, vagy akinek bűnös lelkiismerete elől kellett menekülnie, akit a félelem kergetett valami kiérdemelt büntetés elől, vagy ki a földi lét hívságával betelve, olyan helyet keresett, ahol senki sem ismeri, senki sem kérdezi: „honnan jössz? miért jössz?” — az mind az idegen légió szolgálatába lépett. De növelték a légió embereinek a számát a megtévesztettek, az elcsábítottak, a fényes ígéretekkel elkápráztatottak, azok a fiatal emberek, akik légvárakat építve, hittek a fülükbe suttogott kísértéseknek és csak későn vérrel és könnyel áztatott sorsuk rettenetességét felismerve ébredtek a szörnyű valóra. A francia idegenlégio ügynökei minden nemzet fiaira kivetették hálójukat és volt idő, amikor mi magyarok is joggal keseregünk munkájukon. Ez az idegenlégio ünnepelhetette most meg születésének századik évfordulóját.

Az „**Amerikai templomépítéseket segélyező társaság**“ ötvenéves multra tekinthet vissza. Működését 600 dollárral kezdte meg és ma már 821.503 dollár az alaptőkéje. 938 esetben 3800 épület felépítéséhez nyújtott igen méltányos és alacsony kamatos kölcsöntámogatást.

Amerikából egy nagy társaság jön látogatóba Magyarországra Laky Zsigmond ref. lelkész vezetésével. New-Yorkból, Berengária hajón, folyó évi június hó 2-án indulnak el.

Dr. Ravasz László református püspök folyó évi március 15-én meglátogatta az Új János-kórház református betegeit és ugyanakkor az imateremben istentiszteletet tartott.